

Juich voor de Heer

Preek over Psalm 100

Te lezen: Psalm 100
Zuilen, 27 oktober 1974

Wat is het kenmerk van het geloof in God?

Wanneer je psalm 100 leest, kun je er niet onderuit: Het kenmerk van geloof is vreugde!

Ondanks de sombere kanselteksten van veel dominees.

Ondanks de zwarte banden van de meeste bijbels.

Ondanks de ernstige gezichten van veel kerkbezoekers die duidelijk maken dat ze het leven heus geen lolletje vinden.

Ondanks dit alles en nog veel meer is het kenmerk van het geloof in God de vreugde!

Wanneer sommigen van u aan een kerkdienst denken, denkt u wellicht aan zwarte streepjesbroeken van ouderlingen, aan de zwarte toga van een dominee en aan een zwartfluwelen collectezakje dat u door een zwart gehandschoende diaken werd vóórgehouden.

Vergeet al dat zwarte! De kleur van het geloof is de kleur van de hemel tijdens de zonsopgang van een mooie zomerdag. Een kleurenpalet van warm rood tot uitbundig wit, dat het zwart van de nacht verdrijft en vol beloften is voor een stralende dag.

Christenen komen zondags niet bij elkaar om plechtig een dode te herdenken.

De zondag is de dag waarop Jezus Christus opstond uit de dood.

In deze zondagse dienst vieren we het, dat bijna tweeduizend jaar geleden de zon van het waarachtige, onvergankelijke leven is doorgebroken in de nacht van de dood. We koesteren ons in de eerste stralen van de nieuwe dag. En we verheugen ons op de middaghoogte, die eens zal komen wanneer de zon Jezus Christus hoog aan de hemel zal staan, en de gehele schepping tot nieuw leven zal wekken.

Psalm 100 laat er geen twijfel over bestaan: Wie God ontmoet wordt dronken van vreugde. Psalm 100 werd door de Israëlieten gezongen wanneer zij de tempel binnen gingen.

Wanneer je deze psalm in zijn oorspronkelijke taal, het Hebreeuws, laat voorlezen, zie je het gebeuren: Je ziet de israëlitische gelovigen zingend, jubelend en dansend de tempel binnengaan. Je ziet het gebeuren! Zo suggestief zijn de woorden en het ritme en de melodie van deze psalm.

Psalm 100 gaat niet slechts over vreugde. De psalm is zelf vreugde. De vreugde beweegt dit lied tot in de kleinste letter. Het is alsof de woorden meedansen met de Israëlieten in de tempel.

Je kunt psalm 100 niet erger mishandelen dan door hem op dorre toon op te dreunen.

Wat worden er een psalmen toonloos afgeraffeld! 's Maandagsochtend op school, wanneer de kinderen het geleerde psalmversje moeten opzeggen:

‘Juicht-de-Heer-gij-ganse-aarde,
dient-de-Heer-met-vreugde’.

Wat worden er een psalmen opgedreund. In de kerk, al of niet op hele noten. Elke keer dat psalm 100 vreugdeloos wordt opgedreund, krimpen de letters in het psalmboek van pijn een eindje in elkaar. De woorden van psalm 100 staan niet als houten klazen star en onbeweeglijk achter elkaar. Zoals de letters en cijfers in een telefoonboek . Zodat je hen kunt opdreunen.

De woorden van psalm 100 reiken elkaar de hand. Als dansers die klaar staan voor de reidans. Ze wachten gespannen tot een blij mens ze in de bijbel op slaat. Ze wachten gespannen tot een blij gemeente ze in het psalmboek opzoekt. En dan willen ze méé doen met zulke blijde mensen. In het lezen en zingen willen ze méé juichen en het liefst méé dansen met mensen die blij zijn omdat ze God kennen. Ze willen niets liever dan zich aan u ter beschikking stellen als de uitdrukking van uw vreugde in God.

Vindt u dit overdreven? U zou zich generen, wanneer de mensen zo vreugdedronken de kapel zouden binnenkomen als de Israëlieten de tempel binnen gingen? Stel je vóór, dat het hier toeging als in de tempel te Jeruzalem!

Dan zou op zondagmorgen vóór tien uur de voorganger en de kerkenraad in de hal van de kapel staan. U zou met z'n allen buiten staan, ongeduldig wachtend op het moment dat u het huis van God zou kunnen binnengaan.

De voorganger en de kerkenraad zouden dan psalm 100:4 zingen, net als de priesters in de voorhof van de tempel: 'Gaaf met een loflied zijn poorten binnen, zijn voorhoven met een lofgezag, looft Hem, prijst zijn naam'.

Op dat moment zou u aan deze oproep gehoor geven, en juichend en dansend en in de handen klappend door de deuren naar binnen komen. Zoals de Israëlieten door de tempelpoort de tempelvoorhof binnen gingen. En terwijl u dat deed, zou u zingend psalm 100 van voorganger en kerkenraad overnemen.

'Want de Heer is goed, zijn goedertierenheid is tot in eeuwigheid, en zijn trouw tot in verre geslachten'.

Stel je voor! Zo'n uitbundigheid. Er zouden kreukels komen in uw nette pak. We leven toch in een heel andere tijd dan de Israëlieten! We hebben toch veel minder temperament. We zouden ons belachelijk aanstellen!

Maar weest u eens eerlijk: Verlangt u heimelijk niet een beetje naar zo'n vreugde in uw hart? Een vreugde die zó groot is, dat je je handen en voeten niet stil kúnt houden. We generen ons er voor, en tegelijk verlangen we er naar.

Tijdens de bijbelvakantieweek had u volwassen, evenwichtige, bedaarde leiders en leidsters en vaders en moeders, naar die zaal vol kinderen moeten zien kijken.

Die kinderen zongen: 'Jezus is een machtige Heiland', en 'Blij, blij, mijn hart is altijd blij'. En hun ogen stráálden. En ze klaptten in hun handen. Ze waren één en al expressie van vreugde.

Veel volwassenen stonden er naar te kijken. Met een glimlach om hun mond. Wat leuk toch, die kinderen! Maar tegelijk met iets van jaloersheid in hun ogen: Wat heerlijk zo blij te kunnen zijn! Wat geweldig een vreugde te kennen die maakt dat je

jezelf zonder schaamte of angst durft te geven!

Wat benijdenswaardig in een groep te zitten waarin iedereen zo blij is, dat niemand je misprijzend aankijkt vanwege je uitbundigheid.

Maar wat wilt u. Dat zijn ongecompliceerde kinderen! Ze kennen de hardheid van het leven nog niet. Ze weten nog niet hoe rot de wereld is. Ze zijn nog te jong voor verdriet en teleurstellingen die langer dan één dag duren. Ze hebben nog niet geleerd, dat je onder de mensen altijd op je tellen moet passen.

Zo redeneren wij dan, om onze vreugdeloosheid goed te praten.

Daarom moet één zaak duidelijk gesteld worden: Echte vreugde hangt niet samen met uw leeftijd. Echte vreugde is niet afhankelijk van uw levenservaringen en van uw omstandigheden.

Dat klinkt gewaagd. Maar iets hiervan hebt u ongetwijfeld in het leven zelf ontdekt. Vast en zeker kent u ook mensen die alles voor de wind gaat. Een goede baan. Een mooi huis. Een slee van een auto voor de deur. Maar de mensen zelf kijken altijd zuur. En de sfeer in huis is koud. Ze hebben kennelijk geen enkel plezier aan hun mooie spullen.

Omgekeerd kent u zeker ook mensen, die alles tegen zit en die toch een onverwoestbare levensvreugde bezitten. Je komt bij een zieke die al jaren te bed ligt. Maar zijn ogen tintelen. Tot je eigen verbazing ga je blij de ziekenkamer uit. Je hebt je gewarmd aan een vreugde die sterker is dan alle pijn en verdriet.

Echte vreugde is niet afhankelijk van uw leeftijd of van uw omstandigheden.

Vreugde is ten diepste een geschenk uit de andere wereld. Vreugde is een vleugje hemel hier op aarde.

Als eerste lied in deze dienst zongen wij: 'Vreugde, vreugde louter vreugde is bij U van eeuwigheid'. Vreugde is de sfeer waarin God woont. Waar God woont, wordt het leven een feest. Zo is het in de hemel. In de hemel zie je geen ontevreden gezichten. De engelen hebben geen tijd om zich te vervelen of ruzie te maken. Ziekte en verdriet krijgen er geen kans. De hemel is doortrokken van Gods aanwezigheid. God is er alles en in allen, zoals Hij dat eens ook op aarde zal zijn. Daarom is de hemel een feestzaal. Vreugde is ten diepste: Vervuld zijn van God. Vreugde is: De aanwezigheid van God die je leven doortintelt.

Mensen zoeken de levensvreugde doorgaans in dingen. Een advertentie: 'Gun uzelf de vreugde van een 6-cylinder BMW'. Een leugen. Vreugde vind je niet in dingen maar in een persoon. in God.

Let u er eens op, in psalm 100, waar de Israëlieten hun vreugde vandaan haalden. Ze ontvangen de vreugde van God. De vreugde van psalm 100 hangt aan uitspraken als: Wij zijn Gods maaksel. Wij zijn de kudde die Hij weidt. Wij zijn zijn volk. Gods goedertierenheid duurt in eeuwigheid. Zijn trouw is van geslacht tot geslacht.

Wie blij is, heeft een ruim hart.

In de eerste klas van de HBS was ik beslist geen ster in het vak Nederlands. Toen ik eens een 7½ voor een repetitie redekundig ontleden haalde, kon ik de lerares wel een

zoen geven, zó blij was ik. En dat terwijl juffrouw Jacobs mij nooit aangetrokken had!
Een vreugdevol mens heeft een ruim hart.

Nooit ervaren? Bent u nooit zo blij geweest dat u iedereen wel kon omhelzen?

De vreugde van het geloof is zo groot dat je alle mensen lief krijgt.

In psalm 100:1 zingen blije Israëlieten: 'Juicht de Here, gij ganse aarde'.

In geloofsvreugde omhelst Israël de gehele aarde. Ze horen er alle bij: Moabieten, Edomieten, Filistijnen, Amerikanen, Nederlanders, Chinezen.

Zo ruim is het hart van een mens die blij in God is. Geloofsvreugde is als het gas dat een ballon opblaast. Hoe voller het hart van geloofsvreugde is, hoe meer ruimte er voor andere mensen komt!

Zonder vreugde zult u nooit een getuige van Christus kunnen zijn. U kunt het helemaal uw plicht achten uw buurman van Christus te vertellen. Maar met plichtbesef bent u er niet. De vreugde van het geloof moet uw hart verruimen. Zodat er plaats is voor de bureu. Alles vergeven in vreugde!

Amen.